

ПРОТОКОЛ № 4
засідання кафедри політології та соціології
Київського університету імені Бориса Грінченка
від 1 листопада 2023 року

м. Київ

1 листопада 2023 р.

ПРИСУТНІ: завідувач кафедри, доктор політичних наук, доцент Т.К.Пояркова; доктор політичних наук, доцент Л.П.Макаренко; доктор політичних наук, доцент Л.В.Панасюк; кандидат політичних наук Г.А.Лавриненко; доктор філософії з політології І.Ф.Ощипок, доктор державного управління, доцент Т.О.Костюк.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

- 1. Обговорення зауважень та рекомендацій експертів НАЗЯВО, що були зроблені в ході акредитації освітньої програми другого (магістерського) рівня «Політичні технології та консультування» спеціальності 052 Політологія*
- 2. Обговорення затягування оприлюднення оновлених робочих програм з бакалаврату*
- 3. Узагальнений висновок експертизи ЕНК «Антикризовий менеджмент в політиці» (автор Пояркова Т.К.)*

1.СЛУХАЛИ:

Пояркову Т.К. щодо відповідей Університету на зауваження й рекомендації експертної групи від НАЗЯВО (у складі С.М.Дерев'янюк (доктор політичних наук, заслужений працівник освіти України, Прикарпатський університет імені Василя Стефаника; Г.Я.Невинної (кандидат історичних наук, доцент кафедри політичних наук, Рівненський державний гуманітарний університет; М.В.Спересенко (Львівський національний університет імені Івана Франка)), що були сформовані під час акредитаційної експертизи освітньої програми «Політичні технології та консультування» другого магістерського рівня вищої освіти, що відбувалася з 2 по 4 жовтня 2023.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

Рівень В

Слабкі сторони:

Слабких сторін не виявлено.

Рекомендації:

На вебсторінці кафедри (поруч з опублікованою ОПП) радимо оприлюднити до кінця 2023 р. надані на неї рецензії, а при наступному перегляді ОПП – розширити коло рецензентів за рахунок представників політичних партій та інших громадських формувань чи дослідницьких і аналітичних центрів. Конкретизувати в ОПП придатність випускників до працевлаштування,

зокрема з можливим використанням національного Класифікатора професій.

Відповідь Університету:

Відносно рекомендації розширення кола майбутніх рецензентів – наголошуємо, що рецензентами ОПП «Політичні технології та консультування» у 2021 році виступили провідні науковці, як-от:

В.П.Горбатенко – д.політ.н., професор, провідний науковий співробітник Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України;

М.М.Палінчак – д.політ.н., професор, декан факультету міжнародних економічних відносин Ужгородського національного університету.

До обговорення проєкту ОПП було залучено діючого політика Є.П.Пивоварова (народний депутат Верховної Ради України ІХ скликання).

Членом проєктної групи ОПП став Васильченко С.А. – голова правління громадської організації «Український центр суспільних даних», яка займається експертно-аналітичною діяльністю (протокол кафедри № 4 від 15.12.2021 р.; <https://cutt.ly/awmPBb7f>).

2. Стосовно пропозиції конкретизувати в ОПП придатність випускників до працевлаштування, зокрема з можливим використанням національного Класифікатора професій. Звертаємо увагу, що у діючій ОПП «Політичні технології та консультування» у розділі 4 «Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання» є посиланням на національний Класифікатор професій. Так, зокрема, вказано, що випускник може бути 2443.2 – Політологом; 2443.2 Політичним оглядачем, 2310.2 Викладачем закладу вищої освіти.

На нашу думку, професія 2443.2 «Політолог» вбирає в себе виконання експертних, аналітичних та консультативних функцій і, відповідно, такі професійні види роботи, як 2443.2 Експерт із суспільно-політичних питань та 2443.2 Консультант із суспільно-політичних питань (в партіях та інших громадських організаціях)

На нашу думку, потребує уточнення деяка інформація з Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ЕГ вказала, що ОП не є унікальною: «Зважаючи на наведені сильні сторони та позитивні практики ОПП у контексті критерію 1 (фундаментальність підготовки здобувачів, що є релевантною професійним вимогам до працевлаштування випускників, широке використання кращих практик й залучення стейкхолдерів до формулювання цілей і результатів навчання), які однак не є унікальними, експертна група дійшла висновку, що ОПП «Політичні технології та консультування» спеціальності 052 Політологія та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають рівню В за критерієм1».

Водночас, у Критерії 1. Проектування та цілі освітньої програми ЕГ зазначила, що «Підготовка магістрів за ОПП запроваджена у 2022 р. (у такому поєднанні не тільки за назвою, а й змістовим наповненням вона є єдиною в Україні). Унікальність ОПП визначає регіональний контекст, націленість на підготовку висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців, здатних до інноваційної діяльності, які сприяють розв'язанню

складних задач і проблем у суспільно-політичній сфері, їх включення у процесі навчання у політичне середовище м. Києва та столичного регіону». Вважаємо, що ОПП «Політичні технології та консультування» є унікальною, оскільки створена для задоволення потреб у політтехнологічних професійних послугах у м. Києві та прилеглому регіоні. Відповідно ОПП не має аналогів, а її реалізація уможливується лише потенціалом і ресурсами Київського університету імені Бориса Грінченка.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми. Рівень В

Слабкі сторони та рекомендації:

1. Зважаючи на наявний високий потенціал НПП кафедр й Університету, потреби сучасного ринку праці і вимоги інтернаціоналізації освіти, розглянути можливість запровадження за ОПП викладання однієї або кількох навчальних дисциплін іноземною мовою (у 2024-2025 н.р.).
2. Зважаючи на прикладний характер ОП та побажання стейкхолдерів, рекомендуємо переглянути та збільшити кількість кредитів на проведення виробничої (в політичних організаціях) практики.

Відповідь Університету:

1) В ОПП «Політичні технології та консультування» в пункті Мова(*u*) викладання вказано, що окремі навчальні дисципліни викладаються англійською мовою. НПП, які забезпечують освітній процес за цією ОПП, мають потенціал до викладання англійською мовою й безпосередньо його реалізують. Наприклад, доцентка Лавриненко Г.А. має диплом магістра за спеціальністю «Германські мови та література» (перша мова – англійська); професорка кафедри політології та соціології Костюк Т.О. має кваліфікацію філолога, перекладача французької та англійської мов.

Як було зазначено під час зустрічей з ЕГ (зокрема, на фінальній зустрічі це було озвучено проректором з науково-методичної та навчальної роботи О.Б.Жильцовим) – НПП будь-якої ОП Університету проводять опитування на предмет готовності здобувачів сприймати англійськомовний контент. Як правило такого роду опитування проводяться під час безпосереднього викладання дисциплін. ЕГ було надано інформацію, що курс «Антикризовий менеджмент в політиці» має завдання для самостійної роботи англійською мовою. Цей досвід планується всебічно узагальнити під час майбутнього обговорення змін ОПП після першого випуску магістрантів (орієнтовно січень-лютий 2024).

Вважаємо за потрібне наголосити на тому, що ОПП «Політичні технології та консультування» є унікальною й авторською пропозицією українських вчених з потенціалом для подальшого опрацювання. Враховуючи російсько-українську війну, що значно погіршує конкурентоспроможність вітчизняних політологів – оприлюднення англійською мовою напрацьованих кафедр є передчасним, оскільки значно зменшує конкурентоспроможність університету як надавача освітніх послуг, зменшуючи комерційну вартість через втрату унікального українського контексту.

2) «Зважаючи на прикладний характер ОПП та побажання стейкхолдерів,

рекомендуємо переглянути та збільшити кількість кредитів на проведення виробничої (в політичних організаціях) практики».

Практика на ОПІ – це 10,5 кредитів, що включає в себе Виробничу практику (в політичних організаціях) – 3 кредити; Виробничу практику (асистентську) – 3 кредити та Переддипломну практику – 4,5 кредити. Робоча група розгляне можливість перерозподілу кредитів між видами практик.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання. Рівень В

Слабкі сторони.

Недостатній рівень участі здобувачів у програмах міжнародної академічної мобільності, використання можливостей неформальної освіти.

Рекомендації.

Реалізувати упродовж поточного й наступних навчальних років передбачені локальними актами КУБГ можливості залучення здобувачів і НПП до програм академічної мобільності, зокрема міжнародної через проекти та грантову діяльність, а також популяризувати можливості неформальної освіти здобувачів і практику зарахування її результатів. На вебсторінках факультету суспільно-гуманітарних наук та кафедри політології та соціології розмістити з профорієнтаційною метою ширшу інформацію про ОПІ «Політичні технології та консультування».

Відповідь університету:

З метою інформування здобувачів освіти кафедра політології та соціології регулярно організує зустрічі здобувачів кафедри політології і соціології та міжнародного відділу (НДІ інтернаціоналізації вищої освіти) КУБГ. Наприклад, 02.12.2023 провідним спікером зустрічі була завідувачка НДІ інтернаціоналізації вищої освіти к.політ.н. Виговська Ольга Сергіївна, яка детально ознайомила присутніх з процесом подання заявки, проходженням конкурсу та реалізації права на академічну мобільність в рамках напряму КА 107 програми ЄС Еразмус+. Вона також розповіла про партнерську мережу та можливості для здобувачів вищої освіти Університету, зокрема спеціальності 052 "Політологія", і відповіла на питання присутніх. <https://fshn.kubg.edu.ua/pro-fakultet/kafedry/kafedra-politohii-ta-sotsiolohii/podii/1513-piatnychni-tradytsii-zustrich-z-pytan-akademichnoi-mobilnosti.html>

Зазначимо, що на сторінці кафедри у фейсбуці регулярно поширюється інформація для здобувачів спеціальності 052 Політологія щодо наявних пропозицій.

З метою популяризації неформальної освіти на сторінці Факультету створена рубрика «Неформальна освіта», де надається відповідна інформація. <https://fshn.kubg.edu.ua/informatsiya/studentam/neformalna-osvita.html>

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою. Рівень В

Слабкі сторони.

Розглянути можливість запровадження силабусів як скороченої форми

інформування здобувачів щодо основних параметрів ОК.

Рекомендації.

Популяризувати серед здобувачів вищої освіти можливості академічної мобільності й активізувати залученість до міжнародних програм стажування.

Відповідь університету:

КУБГ має консолідовану позицію стосовно силабусів – персоніфікованих програм викладача для навчання студентів з кожного предмета, що оновлюються на початок кожного навчального року. На нашу думку, робоча програма навчальної дисципліни більше відповідає запиту від здобувачів на отримання публічної інформації про освітні компоненти ОПП.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність. Рівень В

Слабкі сторони.

Попередня чи повторна перевірка на плагіат наукових робіт студентів та НПП, які є не обов'язковими в межах ОПП, здійснюється в межах додаткової освітньої послуги. Рекомендації. Розглянути можливість збільшення можливостей безкоштовної перевірки на плагіат наукових робіт здобувачів та НПП.

Рекомендації.

Розглянути можливість збільшення можливостей безкоштовної перевірки на плагіат наукових робіт здобувачів та НПП.

Відповідь університету:

Не відповідає дійсності твердження про те, що «Попередня чи повторна перевірка на плагіат наукових робіт студентів та НПП, які є не обов'язковими в межах ОПП, здійснюється в межах додаткової освітньої послуги». Зазначимо, що Київський університет імені Бориса Грінченка, отримав можливість безкоштовної перевірки академічних текстів на плагіат за допомогою сервісу Unicheck. Компанія ухвалила таке рішення задля підтримки закладів вищої освіти України під час війни. Доступ до сервісу є безкоштовним. Співпраця Університету Грінченка з компанією Unicheck триває з 2017 року. Наразі підтримка від Unicheck є важливою запорукою успішної діяльності Університету та виявом справжніх партнерських стосунків. Відтак, кожен викладач та здобувач може безоплатно використовувати повну версію системи Unicheck. (<https://kubg.edu.ua/prouniversitet/news/podiji/7568-universytet-otrymav-mozhlyvist-bezkoshtovnoi-perevirky-akademichnykh-tekstiv-na-plahiat-cherez-servis-uniche>)

Критерій 6. Людські ресурси. Рівень В

Слабкі сторони.

Слабких сторін не виявлено.

Рекомендації.

ЕГ рекомендує постійно підтримувати розвиток людського капіталу, НПП, які залучені до реалізації ОПП. Ураховуючи потенціал кафедри політології та соціології до кінця 2023- 2024 навчального року здійснити заходи щодо відкриття підготовки здобувачів за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія» та власного фахового видання з політичних наук.

Відповідь університету:

Підтримуємо рекомендацію ЕГ.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси. Рівень А

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми. Рівень В **Слабкі сторони.**

Слабких сторін не виявлено.

Рекомендації.

ЕГ рекомендує кафедрі політології та соціології запровадити практику опитування не лише здобувачів вищої освіти, а й НПП, стейкхолдерів і майбутніх випускників.

Відповідь Університету:

В Університеті діє система моніторингу якості освітнього процесу та розвитку кар'єри. Є сталою практика проведення опитувань майбутніх випускників стосовно якості освітніх послуг, змісту ОПП, рівня задоволення практичною підготовкою.

Опитування випускників, керівників практики (від Університету та баз практики, потенційних роботодавців), яке проводиться щорічно, планується на 2024 рік після здійснення першого випуску магістрів ОПП «Політичні технології та консультування».

Критерій 9. Прозорість та публічність. Рівень В

Слабкі сторони.

На вебсайті факультету суспільно-гуманітарних у розділі щодо обговорення освітніх програм та надання пропозицій розміщена не актуальна інформація про гаранта ОПП та канал комунікації з ним.

Рекомендації.

Оновити інформацію про гаранта ОПП на вебсайті факультету суспільно-гуманітарних наук та розмістити актуальний канал комунікації з гарантом ОПП для забезпечення можливості потенційним вступникам та стейкхолдерам ознайомлюватися та надавати пропозиції до ОПП.

Відповідь Університету:

На момент розробки та обговорення проєкту ОПП «Політичні технології та консультування» керівником робочої групи була С.Бульбенюк. Відповідно ця інформація і була відображена як на освітній програмі, так і в інших матеріалах, оприлюднених в рубриці.

Наразі інформація про гаранта магістерської програми «Політичні технології та консультування» в рубриці «Обговорення освітніх програм» оновлена.

1. УХВАЛИЛИ:

Прийняти до відома та бути готовими до оновлення ОП «Політичні технології та консультування» з урахуванням зауважень НАЗЯВО, опитувань випускників ОП та стейкхолдерів після першого випуску магістрантів.

2. СЛУХАЛИ:

1) **Пояркову Т.К.** про свідоме затягування оприлюднення оновлених робочих програм ОП першого бакалаврського рівня (що були затверджені ще 28.08.2023) на сторінці кафедри гарантом ОП Політологія першого (бакалаврського) рівня – Л.В.Панасюком.

2) **Панасюка Л.В.**, який зазначив, що був призначений гарантом 28 серпня 2023 року і, відтак, оновлені робочі програми повинні бути оприлюднені попереднім гарантом – Поярковою Т.К.

3) **Пояркову Т.К.**, яка вказала, що з 28.08.23 є гарантом ОПП «Політичні технології та консультування» другого (магістерського) рівня. Відповідно до обов'язків гаранта цієї ОПП – ще на початку вересня нею були оприлюднені на сторінці кафедри робочі програми ОПП «Політичні технології та консультування».

Пояркова Т.К. нагадала, що як гарант бакалаврату успішно пройшла акредитацію у лютому 2023 року, а у жовтні 2023 року пройшла акредитацію вже як гарант магістратури. Таке надмірне навантаження було пов'язане, не в останню чергу, з тим, що логічне призначення гарантом магістратури Панасюка Л.В. не відбулося через врахування завкафедрою Поярковою Т.К. його стану здоров'я. У таких обставинах закиди Панасюка Л.В. щодо того, хто повинен оприлюднювати оновлені робочі програми виглядають вкрай непорядно.

4) **Костюк Т.О.** зауважила, що підхід Л.В. Панасюка у цьому випадку зумовлює надмірну працю одних на тлі ігнорування обов'язків іншими.

2. УХВАЛИЛИ:

1. Вказати Панасюку Л.В. на неприпустиму поведінку по відношенню до членів кафедри (взагалі) та попереднього гаранта Т.К.Пояркової (зокрема), що призводить до надмірного перевантаження одних членів кафедри через небажання виконувати власні функції гаранта ОПП Політологія першого (бакалаврського) рівня.

2. Зафіксувати погане виконання функцій гаранта ОПП Політологія першого (бакалаврського) рівня – Л.В. Панасюком в індивідуальному плані (Розділ Організаційна робота. 81. Обов'язки гаранта освітньої програми).

3. СЛУХАЛИ:

Лавриненко Г.А. про формування узагальненого висновку експертизи ЕНК «Антикризовий менеджмент в політиці» (автор Т.К.Пояркова). Членам кафедри було повідомлено, що автором ЕНК було надано запрошення із посиланням на ЕНК та паролем доступу двом експертам, а саме: професору кафедри політології та соціології, доктору державного управління, кандидату політичних наук, доценту – Т.О. Костюк; професору кафедри філософії та релігієзнавства, доктору філософських наук, доценту – М. В. Колінько.

За результатами фахової експертизи було зафіксовано, що: 1) ЕНК «Антикризовий менеджмент в політиці» має високий науково-методичний рівень ЕНК та цілковиту відповідність РПНД затвердженої у 2023/2024 н.р. «Антикризовий менеджмент в політиці» для здобувачів 1 курсу навчання освітньої програми 052.00.01 «Політичні технології та консультування» – другого (магістерського) рівня спеціальності 052 Політологія, д.ф.н та відповідає вимогам до ЕНК.

3. УХВАЛИЛИ:

Взяти до відома та сформуванню узагальнений висновок щодо експертизи ЕНК «Антикризовий менеджмент в політиці» з відображенням обговорення результатів експертизи на кафедрі.

Завідувач кафедри

Т.К.Пояркова